

SPOTKANIA Z ZABYTKAMI

miesięcznik popularnonaukowy

TOWARZYSTWA OPIEKI NAD ZABYTKAMI

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego
Numer dofinansowany przez Departament Dziedzictwa Kulturowego Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego

11 (273) XXXIII Warszawa 2009

ADRES REDAKCJI:

00-460 Warszawa, ul. Agrykoli 1

tel./fax 0-22 622-46-63

e-mail: spotkania@zabytki-tonz.pl

<http://www.spotkania.pl>

REDAKCJA:

Wojciech Przybyszewski

redaktor naczelny

Lidia Bruszewska

zastępca redaktora naczelnego

Ewa A. Kamińska

sekretarz redakcji

Jarosław Komorowski

Piotr Berezowski

opracowanie graficzne

WSPÓŁPRACOWNICY:

Stanisław Grzelachowski,

Robert M. Kunkel,

Monika Nowakowska,

Janusz Sujecki,

Tomasz Urzykowski, Hanna Widacka,

Wanda Załęska

RADA REDAKCYJNA:

dr hab. Dorota Folga-Januszewska

dr hab. arch. Danuta Kłosek-Kozłowska

prof. dr hab. Marek Kwiatkowski

prof. dr hab. Małgorzata Omilanowska

prof. dr hab. Jacek Purchla

prof. dr hab. Andrzej Rottermund

prof. dr hab. Bogumiła Rouba

dr Tadeusz Rudkowski (przewodniczący)

prof. dr hab. Anna Sieradzka

mgr Ewa Siurawska

mgr Andrzej Sołtan

dr hab. inż. Bogusław Szymgin

prof. dr hab. Andrzej Tomaszewski

Wydawca:

Oficyna Wydawnicza

Towarzystwa Opieki nad Zabytkami

dyrektor: Ewa Siurawska

00-459 Warszawa, ul. Myśliwiecka 1A,

tel. 0-22 629-62-26, tel./fax 0-22 622-46-74

www.zabytki-tonz.pl

Druk:

CENTRUM OBSŁUGI
KANCELARII PRZESZA RADY MINISTRÓW

02-903 Warszawa, ul. Powsińska 69/71

tel. 0-22 694-67-52, fax 0-22 694-62-06

www.cokprm.gov.pl

OD REDAKCJI

Ten numer miesięcznika, zgodnie z zapowiedzią, jest poświęcony ochronie polskiego dziedzictwa za granicą – dziedzinie niezwykle obszernej i zróżnicowanej pod względem tematów. Nic więc dziwnego, że z szerokiej listy propozycji do omówienia zmuszeni byliśmy wybrać tylko niektóre. Nie jest to zatem wybór jedyny z możliwych, ale naszym zdaniem interesujący, ukazujący bowiem zarówno te najważniejsze, jak i najbardziej aktualne zagadnienia, spięte symboliczną klamrą dwóch jakże odmiennych i odległych od siebie pod każdym względem zabytków, które prezentujemy na okładkach numeru.

Anioł z sarkofagu znajdującego się w mauzoleum Radziwiłłów w kościele Bożego Ciała w Nieświeżu (okładka przednia) od 2000 r. jest świadkiem prac konserwatorskich, prowadzonych w tej świątyni. Podjęto je z inicjatywy prof. Andrzeja Ciechanowieckiego i realizowano ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Fundacji z Brzezia Lanckorońskich oraz Fundacji Zbiorów Imienia Ciechanowieckich. Jak dotychczas, prace te polegały na sporządzeniu kompleksowej dokumentacji i inwentaryzacji wyposażenia wnętrz, osuszeniu i hydroizolacji fundamentów oraz krypt, a także na opracowaniu programów, opinii i ekspertyz konserwatorskich poszczególnych elementów wyposażenia wnętrz. Mając na uwadze kondycję całego zabytku, można już mówić o dobrym rzeczy początku, ale do zakończenia prac w kościele jeszcze daleko.

Z kolei bajecznie kolorowe malowidła ścienne o indyjskiej tematyce religijno-mitologicznej w pałacu Jodhpur w Indiach (jednej z największych na świecie prywatnych rezydencji), autorstwa polskiego malarza, rysownika, scenografa i projektanta Stefana Norblina (okładka tylna), powstały co prawda dopiero w 1946 r., ale ze względu na bardzo zły stan zachowania wymagały podjęcia natychmiastowych prac konserwatorskich. W 2006 r. rozpoczął je Józef Steciński z udziałem konserwatorów indyjskich, a całość sfinansowało Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego. W latach 2007-2009 prace kontynuowane były w sali tronowej, realizował je zespół konserwatorów pod tym samym kierownictwem, kosztami zaś podzielili się MKiDN, właściciel obiektu Gaj Singh II oraz polski MSZ i Ambasada RP w New Delhi. Wreszcie w maju 2008 r. przywieziono do Polski rysunki Stefana Norblina (projekty wnętrz), które następnie zostały poddane zabiegom konserwatorskim przez specjalistów z Archiwum Państwowego w Olsztynie ze środków Departamentu Dziedzictwa Kulturowego MKiDN (zob. artykuł na ss. 26-27).

Przy lekturze pozostałych artykułów w numerze warto pamiętać, że ochrona spuścizny kulturowej znajdującej się poza granicami Polski należy do szczególnie istotnych zadań ministra kultury i dziedzictwa narodowego. Finansowanie i dofinansowywanie większości inicjatyw w tym zakresie realizowane było w latach 2006-2009 poprzez Program Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Dziedzictwo kulturowe”, Priorytet 3: „Ochrona dziedzictwa narodowego poza granicami kraju”, obsługiwany przez Departament Dziedzictwa Kulturowego. W roku 2010, w związku ze zmianami w regulaminach Programów MKiDN, projekty mające na celu intensyfikację ochrony i upowszechniania polskiego dziedzictwa kulturowego poza granicami Rzeczypospolitej, w tym poprawę stanu zachowania zabytków polskich i z Polską związanych, prace remontowo-konserwatorskie, inwentaryzacyjne, dokumentacyjne, badania naukowe, publikacje, konferencje, wystawy i in. wspierane będą z funduszu Programu „Kultura Polska za granicą”. Informacje o trybie udzielania dotacji wnioskodawcy znajdą na stronie internetowej <http://mkidn.gov.pl/po2010/> (Programy Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego 2010). Natomiast publikacje, wydawane przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, poświęcone stratom wojennym zbiorów polskich podczas drugiej wojny światowej oraz ochronie dziedzictwa narodowego poza granicami Rzeczypospolitej, można zakupić w Departamencie Dziedzictwa Kulturowego MKiDN: 00-071 Warszawa, ul. Krakowskie Przedmieście 15/17, tel. (+ 48 22) 421-05-69, 421-03-35, 421-01-70, fax (+ 48 22) 826-30-59.

Wojciech Przybyszewski

Redakcja zastrzega sobie prawo wprowadzania zmian i skrótów w materiałach przeznaczonych do publikacji oraz publikowania wybranych artykułów w wersji elektronicznej. Materiałów niezamówionych redakcja nie zwraca. Za treść reklam i ogłoszeń redakcja nie odpowiada.

Nakład: 6000 egz.